

داریوش مهرجویی، جهان منتظم سینمایی خود را با بن‌مایه‌ای فلسفی، طی ۲۳ فیلم، به ساخت جامعه و دوستداران خود تزئین کرد و در این مسیر با مواجهه قهرمان و مصائب زندگی روزانه به یک آسیب‌شناسی شگرفی رسید که سبب شد تا جایگاه وی به‌عنوان کارگردانی تراز اول در تاریخ سینمای ایران ماندگار شود. به گزارش ایرنا، داریوش مهرجویی در زمانی ظهور کرد که سینمای ایران، الفبای فیلم‌سازی را مشق می‌کرد؛ تولیدات سینمایی کشور بر مبنای یک اسلوب مرسوم و همیشگی، نوسان‌چندانی نداشت و مخاطب هم به تماشای این حرکت تک‌بعدی، عادت کرده بود. در همان سال‌هایی که سینمای ایران دوران گذار از سینمای فیلم‌فارسی را تجربه می‌کرد، مهرجویی در آمریکا، مشغول تحصیل فلسفه بود؛ این انتخاب آگاهانه، تأثیر شگرفی بر شکل‌گیری دنیای سینمایی او داشت.

بر مبنای چنین مختصاتی، کارنامه سینمایی مهرجویی، از ۴ مقطع متناوب تشکیل شده است: از گاد تا هامون، از بانو تا مهمان مامان، از سنتوری تا آسمان محبوب و از نارنجی‌پوش تا لامینور. شاکله فیلم‌سازی مهرجویی در هر یک از این مقاطع مختلف، تابع پارامترهای بسیاری بوده است که عیار نویسنده‌گی و کارگردانی وی را نسبت به دوره‌های پیشین او تعیین می‌کرد، اما نخ تسبیج تمامی این مقاطع، تلاش مستمر مهرجویی در پرورش قهرمان‌پروری است. مهرجویی، نخستین کارگردانی است که مولد جریان روشنفکری در عصر هجوم القای بیان فیلم‌فارسی بود و حتی پس از آن و در اواخر دهه ۶۰، با فیلم هامون، توانست مبتنی بر اقتضانات روز و تغییراتی که در هندسه اجتماعی کشور رخ داده بود، خط‌دهی جدیدی داشته باشد بر سینمای تازه به راه‌افتاده روشنفکری ایران.

اگرچه در اواخر دهه چهل، فیلم‌سازیانی چون مسعود کیمیایی، فریدون رهنما، فرخ غفاری، ابراهیم گلستان و در ادامه این‌ها، سهراب شهیدثالث، بهمن فرمان‌آرا و فریدون گله در اعتراض به وضعیت پسااستعماری و دوران فترت سرمایه‌داری و رشد اندیشه‌های چپ و انتقادی در ایران، شروع به ساخت آثاری برخلاف جریان مرسوم آن زمان کردند، اما در میان تمام این کارگردانان، تنها داریوش مهرجویی بود که به نفی صد در صدی جریان فیلم‌سازی مرسوم آن زمان پرداخت. عمده کارگردانان منتسب به این موج تنها توانستند فیلم‌نامه‌های قوام‌یافته‌تری در مقایسه با فیلم‌فارسی‌های آن زمان بسازند درست مانند مسعود کیمیایی که با قیصر در شکل‌گیری فضای جدید کمک کرد، اما در واقع قیصر، جریان قوام‌یافته‌تر شده فیلم‌فارسی‌های آن دوران و از همان سبک فیلم‌سازی بود، اما حدیث نفس گاو، تفاوت‌های اساسی با آثار اولیه کارگردانان موج روشنفکری سینمای ایران داشت.

در گاو، درگیری ذهنی کلی مخاطب، مش حسن است؛ مش حسن نه به مانند قهرمانان سینمای آن دوران، خوش‌تیپ و جوان است و نه کنش‌گری‌های بیرون‌گرای بالیوودی دارد. مش حسن، نخستین قهرمان واقعی و جدی در سینمای ایران است که به‌عنوان میانگین و معدل فکری و معیشتی از زندگی قاطبه مردم آن روزگار معرفی می‌شود و

داریوش مهرجویی؛ کارگردانی که تا مغز استخوان مخاطب نفوذ کرد

مهرجویی که الفبای فیلم‌سازی را مشق کرد

*شاکله فیلم‌سازی مهرجویی در هر یک از این مقاطع مختلف، تابع پارامترهای بسیاری بوده است که عیار نویسنده‌گی و کارگردانی وی را نسبت به دوره‌های پیشین او تعیین می‌کرد اما نخ تسبیج تمامی این مقاطع، تلاش مستمر مهرجویی در پرورش قهرمان‌پروری است. مهرجویی، نخستین کارگردانی است که مولد جریان روشنفکری در عصر هجوم القای بیان فیلم‌فارسی بود و حتی پس از آن و در اواخر دهه ۶۰، با فیلم هامون، توانست مبتنی بر اقتضانات روز و تغییراتی که در هندسه اجتماعی کشور رخ داده بود، خط‌دهی جدیدی داشته باشد بر سینمای تازه به راه‌افتاده روشنفکری ایران

جاودانه می‌ماند. اینکه مردم ما در دهه‌های سی و چهل، طرفدار سینمای فیلم‌فارسی بودند را باید در تک‌بعدی بودن ذائقه سینمایی‌شان جست‌وجو کرد. فیلم‌هایی که عمدتاً قهرمانانی غیرواقعی و اغراق‌شده داشتند که هیچ‌کدامشان نماینده‌ای از مردم آن روزگار به حساب نمی‌آمدند، اما مهرجویی برای نخستین‌بار، قهرمان خود را از بین همان مردم با همان آئین و طرز تفکر معرفی کرد. پرواضح است که با تغییر رویه زندگی فرهنگی و اجتماعی مردم در ایران، قهرمانان سینمای مهرجویی نیز همگام با این جریان به تکامل رسیدند. حمید هامون اوج قهرمان‌پروری سینمای مهرجویی است؛ مهرجویی این‌بار قهرمان خود را نه از میان مردم، بلکه براساس خمیرمایه بالقوه بخشی از مردم که پس از جنگ در حال تغییر فرهنگی و در سبک زندگی بودند انتخاب کرد، به آن سر و شکل داد و خصوصیات حقیقی و نابی برای آن در نظر گرفت.

قهرمان دنیای فیلم‌سازی مهرجویی، دربرارنده سادگی‌هایی است که به نوعی نگاه تک‌بعدی در زندگی را نفی کرده و به انسان به‌عنوان حیوان متفکر(تعبیر ارسطو) اجازه اندیشیدن می‌دهد؛ حیوان متفکری که در عین دارا بودن بزرگترین اختیار آدمی‌زادی که همان تفکر است، می‌تواند دچار احساسات یا طنزایی‌هایی شود که این شرایط برای او گأها اجتناب‌ناپذیر است؛ بنابراین سه عنصر تفکر به‌عنوان شالوده دنیای انسانی(بدون قضاوت در مورد نحوه تفکر و مختصات خاص تفکر او)، احساس و طنزایی، شد شالوده تمام آثار مهرجویی. در دوره اول فیلم‌سازی مهرجویی، قهرمان از دل خود مردم است؛ همان سادگی‌ها را دارد و تفاوت، تنها در نوع نگرش است؛ این نوع نگرش نه مبنای تحصیلی دارد و نه از تفاوت‌های فرهنگی نشأت می‌گیرد، بلکه به‌عنوان نخستین تجربه‌های کارگردان در شکل دادن به فضای منحصربه فرد خود محسوب می‌شود. در این دوره، مبنای تفکر بر دو اصل دیگر می‌چربد و این نیاز برای انسان‌هایی که بیشترشان بافت فکری روستایی داشتند، نقش منجی را ایفا می‌کرد. هیچ‌چیز به مانند فیلم‌های این دوره مهرجویی نمی‌توانست مخاطبان روشنفکری را اقتاع کند.

در دوره دوم، مهرجویی، با را فراتر نهاد و رسوم روشنگرانه بسیاری را در قالب قهرمانانش به مردم دیکته کرد؛ دیکته‌هایی که برخی از آنها جریان‌ساز شد و برخی دیگر به مانند بانو به دلیل مسائل خاص زمانی، نتوانست به آن جریان‌سازی برسد، اما حداقلش آن بود که قهرمان در سینمای مهرجویی همچنان بر مدار صلابت حرکت می‌کرد. اجاره‌نشین‌ها و بعد از آن، سارا، پری و لیلا، سه‌گانه‌ای بودند که این‌بار بعد از بانو، زنان جامعه را هدف گرفته بودند و هر یک توانستند درگیری‌های روزمره زنان جامعه روشنفکری دهه هفتاد ایران را با شرایط آن زمان مطرح کرده و به نوعی الگوسازی باشند؛ این الگوسازی‌ها سبب شد تا کارگردانان بسیاری در اواخر دهه هفتاد به این مشی عمل کرده و فیلم‌های در خورتوجهی را بسازند. فیلم‌های بعدی کارگردان در این دوره نظیر میکس، بمانی …و… نیز بر این مدار چرخیدند.

در این دوره، شاهد طغیان احساس بر دو اصل تفکر و طنزایی هستیم، اما هم‌چنان مهرجویی تنها بخش کوچکی از جامعه ایرانی را می‌بیند.

مدیرعامل مؤسسه سینماشهر خبر داد:

شبکه نوین ارتباطات سینمایی راهاندازی می‌شود

که امکان اکران هم‌زمان در سراسر کشور را فراهم می‌کند، برگزار خواهد شد.

میرزاخانن درباره آرم مؤسسه سینماشهر اظهار داشت: این آرم، ۲۰ سال پیش طراحی شده بود؛ لذا از محمد روح لامین درخواست کردیم آن را بازآفرینی کند.

وی با اشاره به راه‌اندازی سینما کارت افزود: با این اقدام، ۱۰ میلیون خانوار ایرانی با استفاده از تخفیف از مزیت‌های حوزه سینما بهره‌مند می‌شوند.

مدیرعامل مؤسسه سینماشهر درباره ارائه تجهیزات و کالاهای مورد نیاز روز سینمای جهان اظهار داشت: با توجه به اینکه تولیدکننده‌های این تجهیزات در ایران مستقر نیستند، باید تلاش کنیم قیمت ساخت و توسعه سینما هم پایین بیاید تا کسی که توسعه‌دهنده است مدلی در اختیار داشته باشد؛ بخش دیگری که در اطلس سینمایی ایران وجود دارد، ساخت و توسعه سالن‌های سینماست. میرزاخانن با اشاره به راه‌اندازی سامانه «سفقا» از سال ۱۳۹۸ گفت: به دلیل کرونا این سامانه به تعویق افتاد و مشکلات متعددی داشت؛ بیش از ۱۰ بار مجموعه را به‌روزرسانی کردیم و بیش از ۱۲۰ ایراد آن رفع شده است. در این سامانه تجمیع فروش سینمای کشور انجام می‌شود و تلاش بر تحقق کامل تهیه‌کننده از طریق این سامانه است. وی افزود، به دنبال راه‌اندازی آی تیکت، امکان توسعه بازار به تنهایی از این طریق، ممکن نبوده، به همین منظور، اپلیکیشن‌ها و ای.بی.آی‌های فروش بلیت دادیم که امکان جذب افراد غیرسینمایی را هم فراهم می‌کند.

مدیرعامل مؤسسه سینماشهر درباره راه‌اندازی گیشه سیار عنوان کرد: در گیشه سیار امکان تبلیغات و خرید مستقیم بلیت امکان‌پذیر شده و علاقه‌مندان می‌توانند در هر شهر و استانی هر فیلمی را در هر سینمایی انتخاب کرده و بلیت خریداری کنند. میرزاخانن گفت: بعد از اکران هر فیلمی بخشی مربوط به صاحب فیلم و بخشی مربوط به صاحب سینماست و همیشه بین تهیه‌کنندگان و سینماداران در این زمینه درگیری‌هایی بود؛ در شورای راهبردی اکران ابلاغیه‌ای به مؤسسه داده شد که به کمک بانک‌ها و پی.اس.یو.ها این مسئله پیگیری می‌شود و یکی از مهم‌ترین مسائل موجود در عرصه تولید و تسهیم بودجه و فروش فیلم را برطرف می‌کند.

مدیرعامل مؤسسه سینماشهر با اشاره به رونمایی از نشان جدید و تازمانی این مؤسسه گفت: شبکه نوین ارتباطات سینمایی ایران به زودی راه‌اندازی خواهد شد. به گزارش ایرنا، هاشم میرزاخانن روز دوشنبه ۲۴ مهرماه در نشست خبری اظهار داشت: سینماشهر با سه دهه فعالیت عضو فنی سازمان سینمایی است که در توسعه سینمایی کشور نقش بسزایی داشته و در تمامی شهرهایی که دارای سینما هستند، توانسته فعالیت‌های مؤثری ارائه کند. وی گفت: مؤسسه از داشتن تازمان و سایت چند سالی بی‌بهره بود، امروز از سامانه مؤسسه رونمایی می‌شود؛ مهم‌ترین بخش این سایت، ماهیت سینماست؛ در شهرهای مختلف در پنج استان سینماهای خوبی در حال فعالیت هستند.

مدیرعامل مؤسسه سینماشهر بیان کرد: تمامی اطلاعات فنی سینمایی کشور در این سایت نهفته است و وارد هر شهری شوید می‌توانید سینماهای آن شهر را جست‌وجو کنید و اطلاعات و امکانات سینماها هم در اختیار قرار می‌گیرد.

وی نشانی این تازمانا را <https://cinemashahr.com> و <http://cinemashahr.ir> اعلام کرد و

گفت: میزان فروش آثار سینمایی هم در این سایت اعلام خواهد شد.

مدیرعامل مؤسسه سینماشهر افزود: تلاش کردیم مؤسسه از حالت ستادی خارج شود و مدیریت توسعه و پشتیبانی فنی را به همین منظور راه اندازی کردیم که به صورت میدانی نسبت به تجهیز سالن‌ها اقدام کنیم. وی همچنین از تهیه ۵۰ ست کامل سینمایی خبر داد که در چارچوب تفاهم‌نامه‌های استانی در اختیار استان‌ها قرار گیرد.

میرزاخانن با اشاره به انتشار کتاب «ره توشه» حاصل ۲۲ ماه فعالیت سینماشهر در دوره جدید اظهار داشت: مؤسسه ۱۱ بند فعالیت اعم از بازسازی، ارتقای فناوری، توسعه سامانه‌های بلیت فروشی و ساخت مجموعه‌های تفاهمی با عنوان باشگاه فرهنگ را در دوره جدید تعریف کرد. وی گفت: در زیرساخت ملی نیز شبکه نوین ارتباطات سینمایی ایران راه‌اندازی شده که از طریق فیبر نوری و دیتا مجموعه‌ها را هم وصل می‌کند؛ تاکنون ۴۰، ۵۰ سینما وصل شده‌اند و امید است تا ۲۰۰ روز آینده تمامی سینماها وصل شوند.

مدیرعامل مؤسسه سینماشهر بیان کرد: روز چهارشنبه ۲۶ مهرماه آیین افتتاحیه این شبکه

مجید مجیدی:

خبر مرگ دل خراش فیلسوف سینمای ایران ضایعه بزرگی است

فرهنگی

زمان مراسم خاکسپاری مهرجویی و همسرش اعلام شد

زمان برگزاری مراسم تشییع و خاکسپاری پیکر داریوش مهرجویی و همسرش وحیده محمدی‌فر اعلام شد. به گزارش ایرنا، این مراسم از ساعت ۱۰ صبح چهارشنبه ۲۶ مهرماه در پهنه رودکی تالار وحدت با سخنرانی هنرمندان برگزار می‌شود و در ادامه پیکر داریوش مهرجویی و همسرش به قطعه هنرمندان بهشت زهرا(س) بدرقه می‌شود. مرکز اطلاع رسانی پلیس البرز بامداد یکشنبه ۲۳ مهرماه با انتشار اعلامیه‌ای از صفحه اجتماعی خود از قتل داریوش مهرجویی، کارگردان سینمای ایران و همسرش داد.

داریوش مهرجویی متولد سال ۱۳۱۸ و از کارگردان‌های نامدار سینمای ایران است که فیلم‌های مطرحی همچون هامون، دایره مینا، گاو، اجاره‌نشین‌ها، سارا، پری، لیلا، مهمان مامان و سنتوری را ساخته است.

فعالان حوزه تئاتر، دارای کمترین میزان دریافتی هستند، حال فکر کنید تئاتر تعطیل هم بشود

خسارت تئاتر از سیاست

به گزارش ایرنا، فعالان حوزه تئاتر در روزهای ناآرامی‌ها، اوضاع و احوال خوبی نداشتند. اغتشاشات سبب شد تا زمینه کاری این فعالان در هر سمتی، محدود شده و ارتزاقی آنها مستقیماً تا ماه‌ها، تحت‌تأثیر قرار گرفته و اختیار ناخوشایندی از وضعیت مالی و روحی این هنرمندان مغایره شود.

یکی از دلایلی که سبب شد تا تئاتر، تاحدودی بیش از سینما و هم‌تراز با موسیقی، دچار خسارت‌های فراوانی شود، نزدیکی مکان‌های نمایش با مرکز شهر و محل‌های شلوغی بود که تجمع برخی را به خود می‌دید؛ هرچند که مدیران برخی از این مراکز در روزهای نخست، مقاومت کردند و اجازه محدود شدن سانس‌ها را ندادند، اما در ادامه، زمینه‌ای رقم خورد تا آنها به نوعی مجبور شوند که فعالیت‌های خود را تعطیل کرده و این تعطیلی در برخی مراکز تا آذرماه و در برخی دیگر نیز تا دی‌ماه به طول انجامید.

پیرو این اتفاق، برخی افراد با هدف قرار دادن اماکن دولتی و حتی خصوصی، سعی در بر هم زدن وضعیت نرمال و طبیعی را داشتند که قطعاً، اجرای نمایش نمی‌توانست باب دل آنها باشد؛ به همین دلیل، گزارش‌های بسیاری وجود دارد که آنها به بیلبوردها و حتی پوسترهای نمایش، حمله‌ور شده و با پاره کردن آنها، مخالفت خود را با برگزاری این نمایش‌ها اعلام می‌کردند.

کار حتی به جایی رسید که بسیاری از این نفرت‌ا برصد صفحات اجتماعی هنرمندان حوزه نمایش در فضای مجازی، اقدام به تهدید و ارباب آنها می‌نمودند. کافی بود تا این هنرمندان، پستی تبلیغاتی در مورد کار خود بگذارند تا با هجوم ده‌ها و صدها نفر مواجه شده و به نوعی مجبور می‌شدند تا آن پست را پاک کنند؛ شدت برخی از این رفتارها به اندازه‌ای بود که سبب می‌شد تا کارگردان یا تهیه‌کننده در همان بدوامر، برای حفظ امنیت گروه، نمایش را تا اطلاع ثانوی، تعطیل کند. این اتفاق علی‌الخصوص برای نمایش‌های کمدی که پس از ۲ ماه تعطیلی محرم و صفر با کلی برنامهریزی، تازه آغاز به کار کرده بودند، مشهودتر بود و آن گروه‌ها که تعدادشان در پایتخت، بیش از ۲۵ گروه است، مجبور شدند که فعالیت‌های خود را برای ماه‌ها تعطیل کنند.دیگر همه می‌دانند که فعالان حوزه تئاتر، دارای کمترین میزان دریافتی هستند که کفاف زندگی آنها را نمی‌دهد و تنها عشق عمیق به صحنه است که آنها را در این وادی نگه می‌دارد؛ حال تصور کنید که همین درآمد محدود و اندک، برای ماه‌های متمدای قطع شود.

آن زمان است که اخبار ناگوارای از این هنرمندان به گوش رسید؛ از فروش لوازم خانه و اوتومبیل برای ارتزاق گرفته تا مشغول شدن به مسافرت‌کنشی ازجمله اخباری بود که درباره این هنرمندان به بیرون درز پیدا کرد. جنبه دردناک ماجرا آنجایی بود که شنیده شد، اثاثیه چند بازیگر و فعال حوزه تئاتر به دلیل عدم پرداخت کرایه خانه یا سررسید موعد اجاره به پیاده‌ور منتقل شده است. این‌ها، دردهایی است که آنها برای فعالان حوزه تئاتر به ارمغان آوردند؛ کسانی که به پنهان رسیدن به آزادی به خیابان‌ها ریختند و حتی به هنرمندان تئاتر که آرام و بی‌صدا در گوشه‌های مشغول به کار بودند نیز رحم نکردند و اجازه کار به آنها را ندادند. اما مگر این هنرمندان چه گناهی مرتکب شده بودند که باید ماه‌ها سختی و نداری را تحمل می‌کردند؟ حتی مواردی وجود دارد که برخی از این هنرمندان، همچنان با تیات اغتشاشات سال گذشته، دست به گریبان بوده و نتوانست‌اند زندگی و روان خود را به وضعیت نرمال و مطلوب برسانند. اغتشاشات گناهی بدتر از کرونا را برای چپه‌های تئاتر رقم زد؛ زمانی که گروه‌های تئاتری پس از دعوت دولت سیزدهم به سالن‌ها بازگشتند، برنامه‌ریزی‌هایی انجام دادند تا طی آن، ناآکلی‌های ۲ سال کرونایی را جبران کنند؛ عده‌ای قرار بود به سر و وضع خانواده خود سروسامانی بدهند، برخی به دنبال ازدواج و تهیه جهیزیه بودند، برخی نیز سودای گسترش فعالیت‌های هنری خود داشتند و …، اما تمام این فکرتار با اغتشاشات از هم گسست و امکان فعالیت نیافت. این وقفه ۳ تا ۴ ماهه، زمینه‌ای را ترتیب داد تا داشته‌های یک سال این هنرمندان به باد رفته و آنها مجبور شوند برخلاف تمام برنامه‌ریزی‌های قطعی و منطقی خود، دوباره از صفر شروع کنند و نقطه را به سر خط برگردانند؛ بنابراین اگرچه سینماها در این مدت، با سانس‌های کمتری، بخش فیلم داشتند و خوانندگان، با وجود تحریم کنسرت، کارهای جدید خود را در استودیوها می‌ساختند اما هنرمندان تئاتر، در تمام این مدت خانه‌نشین بودند و نه فعالیتی می‌توانستند انجام دهند و نه درآمدی داشتند که بتوانند ارتزاق کنند. اغراق نیست اگر بگوییم در میان تمام زیرشاخه‌های حوزه فرهنگ، فعالان هیچ هنری به اندازه تئاتر از اغتشاش‌های سال گذشته ضربه نخوردند.

فرورد، زنده‌یاد داریوش مهرجویی با جهان متفاوتی که در فیلم «گاو» به نمایش گذاشت، آغازگر جریان نوینی در سینمای ایران بود و زاویه دید جدیدی به موضوعات و مسائل اجتماعی به نمایش گذاشت.فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی ایران با نهایت تأسف و تأثر، درگذشت تلخ این کارگردان نامی و عضو بیوسه فرهنگستان هنر و نیز همرس محترم‌شان را به خانواده محترم مهرجویی، جامعه هنری و دوست‌دارانشان تسلیت می‌گوید و از درگاه خداوند متعال برای درگذشتگان رحمت و مغفرت و برای بازماندگان صبر و اجر خواستار است».گفتنی است، مرکز اطلاع رسانی پلیس البرز بامداد ۲۳ مهرماه با انتشار اعلامیه‌ای در صفحه اجتماعی خود از قتل داریوش مهرجویی، کارگردان سینمای ایران و همسرش خبر داد. داریوش مهرجویی متولد سال ۱۳۱۸ و از کارگردان‌های نامدار سینمای ایران بود که فیلم‌های مطرحی همچون هامون، دایره مینا، گاو، اجاره‌نشین‌ها، سارا، پری، لیلا، مهمان مامان و سنتوری را ساخته است. مراسم تشییع و خاکسپاری پیکر داریوش مهرجویی و همسرش وحیده محمدی‌فر چهارشنبه ۲۶ مهرماه ساعت ۱۰ صبح در پهنه رودکی می‌شود و در ادامه پیکر داریوش مهرجویی و همسرش به قطعه هنرمندان بهشت زهرا(س) بدرقه می‌شود.

دبیر سرویس فرهنگ و هنر: فرزانه صنعتی

